

“ТӨРИЙН АУДИТЫН БАЙГУУЛЛАГЫН МЭДЭЭЛЭЛ АВАХ ЖУРАМ”-ЫН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

Улаанбаатар
хот

2023 оны 01 дүгээр
сарын 27-ны өдөр

Төрийн аудитын байгууллагын мэдээлэл авах журам нь нийтлэг үндэслэл, хөндлөнгийн мэдээллийн санг бүрдүүлэх, мэдээллийн төрөл, мэдээллийг ашиглах, мэдээлэл авах, веб сервист холбогдох, хадгалах, хариуцлага гэсэн 5 бүлэг, 34 заалт, 28 хэсгээс бүрдэнэ.

Энэхүү журмыг Төрийн аудитын тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн “15.5.Төрийн аудитын байгууллагын мэдээлэл авах журмыг Монгол Улсын Ерөнхий аудитор батална.”, 29 дүгээр зүйлийн “29.1.3.бүрэн эрхийнхээ хүрээнд дүрэм, журам, заавар, аргачлал, стандарт батлах”, 29 дүгээр зүйлийн “29.3.Монгол Улсын Ерөнхий аудитор бүрэн эрхийнхээ хүрээнд тушаал гаргана.” гэж заасныг тус тус үндэслэн боловсруулсан.

Энэ журмын зорилго нь төрийн аудитын байгууллагын аудит хийхдээ мэдээлэл авах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлэх, аудитын үйл ажиллагаанд шаардлагатай мэдээллийн төрөл, хэлбэр, ангиллыг тодорхойлох, мэдээллийг бүртгэх, гаргуулах, сан үүсгэх, түүнийг ашиглах, сангийн мэдээллийг хадгалах, хамгаалах харилцааг зохицуулахад оршино.

Төрийн аудитын байгууллага аудитын үйл ажиллагаанд ашиглах шаардлагатай мэдээллийн санг дараах төрлийн мэдээллээр бүрдүүлнэ.

Энэ журмыг төрийн аудитын байгууллагын гаргуулах мэдээлэл дараах төрөлтэй мэдээллийг цаасан болон цахим хэлбэрээр гаргуулна. Үүнд:

- Шалгагдагч этгээд болон аудитад хамрагдагчаас гаргуулах мэдээлэл;
- Төрийн байгууллагаас гаргуулах мэдээлэл;
- Арилжааны банкнаас гаргуулах мэдээлэл;
- Хэвлэл, мэдээллийн хэрэгслээс цуглуулах болон бусад эх сурвалжаас гаргуулах мэдээлэл.

Төрийн байгууллагаас гаргуулах мэдээлэл, арилжааны банкнаас гаргуулах мэдээллийг цахим хэлбэрээр гаргуулахдаа мэдээллийг тодорхойлох үйл ажиллагааг хэрэгжүүлсний үндсэн дээр, мэдээлэл авах гэрээг байгуулан веб сервисээр дамжуулан цуглуулна.

Шалгагдагч этгээд болон аудитад хамрагдагчаас гаргуулах мэдээлэл, хэвлэл, мэдээллийн хэрэгслээс цуглуулах болон бусад эх сурвалжаас гаргуулах мэдээллийг мэдээллийн санд бүртгэхдээ “Аудитад цахим мэдээллийн нэгдсэн систем ашиглах журам”-ийг баримтлан бүртгэнэ.

Мэдээллийн сан нь аудитын цахим мэдээллийн нэгдсэн системийн бүтцэд багтана.

Журмын төсөлд Захиргааны ерөнхий хуулийн 62 дугаар зүйлийн 62.1, 62.4.3-т заасны дагуу Үндэсний аудитын газрын цахим хуудаст 2022 оны 01 дүгээр сарын 24-ноос эхлэн “30” хоногийн хугацаанд иргэд, олон нийтээс санал авахаар байрлуулсан.

Мэдээллийн хариуцагч болох Монгол банк, Төрийн албаны зөвлөл, Сангийн Яам, Хөдөлмөр, нийгэм хамгааллын яам, Цахим хөгжил, харилцаа холбооны яам, Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар, Төрийн худалдан авах ажиллагааны газар, Татварын ерөнхий газар, Гаалийн ерөнхий газар, Улсын бүртгэлийн ерөнхий

газар, Үндэсний дата төв зэрэг байгууллагад журмын төслийг хүргүүлж, санал авч, саналыг төсөлд нэгтгэсэн.

Уг журмын төсөлд найруулгын болон зарчмын 92 санал ирүүлснийг хүлээн авч төсөлд тусгасан болно.

Журмын төсөлд ирсэн саналуудыг тусган Захиргааны ерөнхий хуулийн 62 дугаар зүйлийн 62.1, 62.4.3-т заасны дагуу Үндэсний аудитын газрын цахим хуудаст 2023 оны 01 дүгээр сарын 30-ноос эхлэн “30” хоногийн хугацаанд иргэд, олон нийтээс санал авахаар дахин байрлуулсан.

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗРЫН
ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО, ТӨЛӨВЛӨЛТИЙН ГАЗАР
АУДИТЫН НЭГДСЭН УДИРДЛАГА, ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ГАЗАР
МЭДЭЭЛЛИЙН ТЕХНОЛОГИЙН ТӨВ

ТӨРИЙН АУДИТЫН БАЙГУУЛЛАГЫН МЭДЭЭЛЭЛ АВАХ ЖУРАМ

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

- 1.1. Энэ журмын зорилго нь төрийн аудитын байгууллагын аудит хийхдээ мэдээлэл авах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлэх, аудитын үйл ажиллагаанд шаардлагатай мэдээллийн төрөл, хэлбэр, ангиллыг тодорхойлох, мэдээллийг бүртгэх, гаргуулах, сан үүсгэх, түүнийг ашиглах, сангийн мэдээллийг хадгалах, хамгаалах харилцааг зохицуулахад оршино.
- 1.2. Аудитын нэгдсэн удирдлага хариуцсан нэгж энэ журмын 1.1-д заасан үйл ажиллагаатай холбоотой бодлого, чиглэлийг боловсронгуй болгох, аудитад нэвтрүүлэх ажлыг хариуцаж зохион байгуулна.
- 1.3. Төрийн аудитын байгууллага аудитын үйл ажиллагаанд ашиглах шаардлагатай мэдээллийн сан үүсгэж үйл ажиллагаандаа ашиглана.

Хоёр. Мэдээллийн төрөл, хэлбэр, ангилал

- 2.1. Төрийн аудитын байгууллагын гаргуулах мэдээлэл дараах төрөлтэй байна.
Үүнд:
 - 2.1.1. Шалгагдагч этгээд болон аудитад хамрагдагчаас гаргуулах мэдээлэл;
 - 2.1.2. Төрийн байгууллагаас гаргуулах мэдээлэл;
 - 2.1.3. Арилжааны банкнаас гаргуулах мэдээлэл;
 - 2.1.4. Хэвлэл, мэдээллийн хэрэгслээс цуглуулах болон бусад эх сурвалжаас гаргуулах мэдээлэл.
- 2.2. Энэ журмын 2.1-д заасан мэдээлэл нь цаасан болон цахим хэлбэртэй байж болно.
- 2.3. Энэ журмын 2.1.2, 2.1.3-т заасан мэдээллийг тодорхойлохдоо дараах үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ.
 - 2.3.1. Мэдээлэл хариуцагчтай уулзалт зохион байгуулах;
 - 2.3.2. Мэдээлэл хариуцагчийн мэдэлд буй мэдээллийн төрөл, хэлбэр, ангиллыг тодорхойлох;
 - 2.3.3. Аудитын үйл ажиллагаанд шаардлагатай мэдээллийн төрөл, хэлбэр, ангиллыг тодорхойлох;
 - 2.3.4. Мэдээлэл авах гэрээний төслийг боловсруулж, мэдээлэл солилцох ажлын цар хүрээг тодорхойлох;
 - 2.3.5. Мэдээлэл авах гэрээний төслийг тохирох;
- 2.4. Энэ журмын 2.3-т заасан үйл ажиллагааг аудитын нэгдсэн удирдлага хариуцсан нэгж, мэдээллийн технологийн асуудал хариуцсан нэгж хамтран хэрэгжүүлнэ.
- 2.5. Энэ журмын 2.2-д заасан цахим хэлбэртэй мэдээлэл нь энэ журмын хавсралт 1-р заасан дараах ангиллуудтай байж болох бөгөөд аудитын төрөл, сэдвээс хамаарч тухай бүр .

Гурав. Мэдээлэл гаргуулах, бүртгэх, мэдээллийн сан үүсгэх

- 3.1. Энэ журмын 2.1.2, 2.1.3-т заасан мэдээллийг гаргуулах ажлыг Төрийн аудитын тухай хуулийн 13.2-т заасан цахим мэдээллийн нэгдсэн системийн

хөгжүүлэлтийн дунд хугацааны төлөвлөгөөнд тусгаж, үе шаттайгаар хэрэгжүүлэх ажлыг аудитын нэгдсэн удирдлага хариуцсан нэгж, мэдээллийн технологийн асуудал хариуцсан нэгж хамтран хэрэгжүүлнэ.

3.2. Энэ журмын 2.1.2, 2.1.3-т заасан мэдээллийг гаргуулахдаа Төрийн аудитын тухай хууль, банкны тухай хууль болон уг үйл ажиллагааг зохицуулсан бусад хуулийг дагаж мөрдөнө.

3.3. Энэ журмын 2.1.1, 2.1.4-т заасан мэдээллийг Төрийн аудитын байгууллагын албан хаагч аудит хийх чиг үүргээ хэрэгжүүлэх явцдаа олж мэдсэн бусад аудитад ашиглагдаж болох ач холбогдол бүхий мэдээллийг мэдээллийн системд бүртгэнэ.

3.4. Энэ журмын 2.1.1-д заасан мэдээллийг тухайн аудитыг гүйцэтгэсэн аудитор, аудитын баг цахим мэдээллийн нэгдсэн системд баримтжуулж, бүртгэнэ.

3.5. Энэ журмын 2.1.2-д заасан мэдээллийг цахим хэлбэрээр солилцоход төрийн мэдээлэл солилцооны системээр дамжуулан авна.

3.6. Энэ журмын 2.1.3-д заасан мэдээллийг цахим хэлбэрээр солилцоход хуульд өөрөөр заагаагүй бол мэдээлэл солилцох веб сервисээр дамжуулан авна.

3.7. Энэ журмын 3.5, 3.6-д зааснаас бусад хэлбэрээр авсан мэдээллийг мэдээллийн санд, мэдээлэл ирүүлэгчийн нэрээр бүртгэнэ. Бүртгэхдээ дараах зарчмыг баримтална. Үүнд:

3.7.1. Аман болон дүн шинжилгээний нотлох зүйлсэд аудитын үе шатны хяналт хийлгэн, холбогдох албан хаагч гарын үсэг зурсан байх;

3.7.2. Баримтат нотлох зүйлд холбогдох байгууллагын архивын “хуулбар үнэн” тэмдэг даруулсан байх.

3.8. Энэ журмын 2.1.4-д заасан мэдээллийг хэвлэл, мэдээллийн асуудал хариуцсан ажилтан мэдээллийн системд баримтжуулж, бүртгэнэ. Бүртгэхдээ бүтэцлэгдээгүй өгөгдлийг цуглуулах мэдээллийн системийг ашиглаж болно.

3.9. Төрийн аудитын байгууллага энэ журмын 2.1.2, 2.1.3-т заасан мэдээллийг авахдаа мэдээлэл хариуцагчтай “мэдээлэл авах гэрээ” байгуулна.

3.10. “Мэдээлэл авах гэрээ”-ний бүтэц, заавар, маягтыг энэ журмын 2.3-т заасан үйл ажиллагааг хэрэгжүүлсний үндсэн дээр энэ журмын 2.4-т заасан нэгжүүд хамтран боловсруулж, Монгол Улсын Ерөнхий аудитораар батлуулна.

3.11. Энэ журмын 3.11-д заасан “мэдээлэл авах гэрээ”-нд дараах зүйлийг тусгана. Үүнд:

3.11.1. Мэдээллийн нэр, сервисийн нэр;

3.11.2. Веб сервисийн дэлгэрэнгүй тайлбар;

3.11.3. Мэдээллийн оролт, гаралтын утгууд;

3.11.4. Зориулалт;

3.11.5. Талуудын эрх, үүрэг;

3.11.6. Бусад шаардлагатай мэдээлэл;

3.11.7. Гэрээний сервисийн баримт бичиг;

3.11.8. Мэдээллийн аюулгүй байдал, нууцлал;

3.11.9. Мэдээлэл авах байгууллагын мэдээллийн технологийн ажилтанд гадаад хэрэглэгчийн нэр, нууц үг олгох бол сервисийн баримт бичигт тусгана.

- 3.12. Энэ журмын 2.1.2, 2.1.3-д заасан мэдээллийг төрийн мэдээлэл солилцооны систем эсвэл мэдээлэл хариуцагчтай хийсэн гэрээнд тусгасан веб сервисээр дамжуулан мэдээллийн технологийн асуудал хариуцсан нэгж цуглуулна.
- 3.13. Энэ журмын 3.9-т заасан мэдээллийн хариуцагч нь энэ журмын 3.11-т заасан үйл ажиллагаагаар хүлээн авсан мэдээллийн үнэн зөв байдлыг хариуцна.
- 3.14. Энэ журмын 3.12.1-ээс 3.12.9-д тусгасан зүйл нь өөрчлөгдөх тохиолдолд талууд харилцан тохиролцож гэрээнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулна.
- 3.15. Энэ журмын 3.13-д заасан үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэхдээ дараах үзүүлэлтээр бүртгэл хөтлөн мэдээллийн сан үүсгэнэ. Үүнд:
- 3.15.1. Мэдээллийн төрөл;
 - 3.15.2. Мэдээлэл ирүүлсэн хэлбэр;
 - 3.15.3. Мэдээллийн ангилал;
 - 3.15.4. Мэдээллийн тайлант хугацаа;
 - 3.15.5. Мэдээлэл хариуцагчийн нэр;
 - 3.15.6. Мэдээллийн хэмжээ;
 - 3.15.7. Мэдээллийг хүлээн авсан огноо;
 - 3.15.8. Мэдээллийг шинэчилсэн огноо;
- 3.16. Мэдээллийг гаргуулах арга зам, хөтлөх хэлбэр, хугацаа нь энэ журмын 2.1-д заасан мэдээллийн төрлөөс шалтгаалан харилцан адилгүй байж болно.
- 3.17. Мэдээллийн сан бүрдүүлэх, ашиглахад шаардлагатай дэд бүтцийг Үндэсний дата төвд байршуулна.

Дөрөв. Мэдээллийн санг ашиглах

- 4.1. Мэдээллийн сан дахь өгөгдөл, мэдээллийг аудитын үйл ажиллагаанд ашиглах чиглэлийг аудитын нэгдсэн удирдлага хариуцсан нэгж тодорхойлно.
- 4.2. Энэ журмын 4.1-д заасан чиглэлийг Төрийн аудитын байгууллагын зохион байгуулалтын бүтцийн нэгж аудит хийх чиг үүргээ хэрэгжүүлэхдээ ашиглана.
- 4.3. Энэ журмын 4.2-т заасан үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэхдээ “Аудитад цахим мэдээллийн нэгдсэн системийг ашиглах журам”-ыг баримтална.
- 4.4. Төрийн аудитын үйл ажиллагаанд ашиглах зорилгоор цуглуулсан, энэ журамд заасан мэдээллийг аудитын бус зориулалтаар ашиглахгүй.

Тав. Мэдээллийн сангийн мэдээллийг хадгалах, хамгаалах

- 5.1. Төрийн мэдээлэл солилцооны систем, мэдээлэл авах веб сервис холбогдох программ хангамжийн хөгжүүлэлтийг гадаад улсын иргэн, хуулийн этгээдээр гүйцэтгүүлэхгүй.
- 5.2. Мэдээллийг хувийн эзэмшлийн сервер, компьютер, тоног төхөөрөмж, хяналтаас гадуур бусад орчинд боловсруулахгүй.
- 5.3. Төрийн аудитын байгууллага энэ журмын 2.1.2, 2.1.3-т заасан мэдээллийг гаргуулахдаа цахим хөгжил, харилцаа холбооны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагатай хамтран ажиллаж, холбогдох стандарт, хууль, тогтоомжийг дагаж мөрдөнө.
- 5.4. Энэхүү журмыг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаа бүрд мэдээллийн аюулгүй байдлыг хангаж, холбогдох лог бүртгэлийг мэдээллийн систем ашиглан заавал хөтөлнө.

5.5.Төрийн аудитын байгууллагын мэдээллийн нэгдсэн системийн кибер аюулгүй байдлыг хангах, урьдчилан сэргийлэх, илрүүлэх, хариу арга хэмжээ авах үйл ажиллагаанд Кибер аюулгүй байдлын хуулийн 7.1-д заасан журмыг мөрдөнө.

Зургаа. Хариуцлага

6.1.Энэ журмыг зөрчсөн этгээдэд холбогдох хууль тогтоомжид заасны дагуу хариуцлага хүлээлгэнэ.

-----o0o-----

ХАВСРАЛТ 1

МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ

1. Төрийн албан хаагчтай холбоотой мэдээлэл:
 - 1.1. Ажил эрхлэлт, ажилласан байдлын мэдээлэл;
 - 1.2. Цалингийн сүлжээ, тогтоогдсон цалин хөлстэй холбоотой мэдээлэл;
 - 1.3. Төрийн байгууллагын орон тоо, чиг үүргийн талаарх мэдээлэл;
2. Санхүү, төсвийн асуудалтай холбоотой мэдээлэл:
 - 2.1. Төрийн сангийн дансны бүртгэл, дансны хуулга, ажил гүйлгээний мэдээлэл;
 - 2.2. Төсөвт байгууллагын санхүүгийн тайлангийн мэдээлэл;
 - 2.3. Төрийн болон орон нутгийн өмчит аж, ахуйн нэгжийн санхүүгийн тайлангийн мэдээлэл;
 - 2.4. Шилэн дансны хуулийн хэрэгжилтийн мэдээлэл;
 - 2.5. Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэлтэй холбоотой мэдээлэл;
 - 2.6. Төсвийн хөрөнгө оруулалтын мэдээлэл;
 - 2.7. Гадаадын зээл, тусламж, түүний зарцуулалтын мэдээлэл;
 - 2.8. Орон нутгийн хөгжлийн сангийн мэдээлэл;
 - 2.9. Цалингийн тооцооллын мэдээлэл;
3. Хөдөлмөр, нийгмийн хамгаалал, эрүүл мэндийн асуудалтай холбоотой мэдээлэл:
 - 3.1. Нийгмийн даатгалын сангийн мэдээлэл;
 - 3.2. Эрүүл мэндийн даатгалын сан;
 - 3.3. Халамж, тэтгэвэр, тэтгэмжийн мэдээлэл;
 - 3.4. Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сангийн мэдээлэл;
4. Харилцаа холбооны асуудалтай холбоотой мэдээлэл:
 - 4.1. Төрийн мэдээлэл солилцооны үндсэн болон дэмжих системийн мэдээлэл;
5. Уул, уурхай, хүнд үйлдвэрийн асуудалтай холбоотой мэдээлэл:
 - 5.1. Уул уурхайн үйл ажиллагаа эрхэлж буй аж ахуйн нэгжийн тусгай зөвшөөрөлтэй холбоотой мэдээлэл;
 - 5.2. Уулын ажлын төлөвлөгөөтэй холбоотой мэдээлэл.
6. Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын асуудалтай холбоотой мэдээлэл:
 - 6.1. Төрийн болон орон нутгийн өмчийн оролцоотой этгээдийн бүртгэл, үйл ажиллагааны мэдээлэл;
7. Төрийн худалдан авах ажиллагааны асуудалтай холбоотой мэдээлэл;
8. Татварын асуудалтай холбоотой мэдээлэл:
 - 8.1. Төрийн болон орон нутгийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдийн дараах мэдээлэл; Үүнд:
 - 8.1.1. Татвар төлөгчийн бүртгэлийн мэдээлэл;
 - 8.1.2. Татвар ногдуулалт, төлөлтийн бүртгэлийн мэдээлэл;
 - 8.1.3. Татварын өрийн мэдээлэл;
 - 8.1.4. Нэмэгдсэн өртгийн албан татварын тухай хуулийн хэрэгжилтийн мэдээлэл;
9. Гаалийн асуудалтай холбоотой мэдээлэл;

- 9.1. Гаалийн байгууллагын ногдуулж төсөвт төлүүлдэг албан татварын мэдээлэл;
10. Бүртгэлийн асуудалтай холбоотой мэдээлэл:
 - 10.1. Төрийн мэдээлэл солилцооны системийн мэдээлэл;
11. Аймаг, нийслэл дэх нутгийн захиргааны байгууллагын хэрэгжүүлэх чиг үүргийн асуудалд хамаарах мэдээлэл:
 - 11.1. Ашигт малтмалаас бусад байгалийн нөөц ашигласны мэдээлэл;
 - 11.2. Орон нутгийн хөгжлийн сангийн эх үүсвэрийг тооцоолоход шаардагдах мэдээлэл.
12. Арилжааны банкны мэдээлэл:
 - 12.1. Төрийн болон орон нутгийн оролцоотой этгээдийн арилжааны банканд байршиж буй дансны бүртгэл, дансны гүйлгээний мэдээлэл.
13. Мэдээлэл хариуцагчийн төрийн аудитын үйл ажиллагаанд шаардлагатай бусад мэдээлэл хариуцагчийн мэдээлэл

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ АУДИТОР.....Д.ЗАНДАНБАТ

**“ТӨРИЙН АУДИТЫН БАЙГУУЛЛАГЫН МЭДЭЭЛЭЛ АВАХ ЖУРАМ”-Д
ХИЙСЭН НӨЛӨӨЛЛИЙН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА**

Улаанбаатар
хот

2023 оны 01 дүгээр
сарын 27-ны өдөр

Нэг. Захиргааны акт гаргах үндэслэл, шаардлага, зорилт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн “15.5.Төрийн аудитын байгууллагын мэдээлэл авах журмыг Монгол Улсын Ерөнхий аудитор батална.”, 29 дүгээр зүйлийн “29.1.3.бүрэн эрхийнхээ хүрээнд дүрэм, журам, заавар, аргачлал, стандарт батлах”, 29 дүгээр зүйлийн “29.3.Монгол Улсын Ерөнхий аудитор бүрэн эрхийнхээ хүрээнд тушаал гаргана.” гэж заасныг тус тус үндэслэн боловсруулсан.

Монгол Улсын Хууль зүй, дотоод хэргийн сайдын 2018 оны А/147 дугаар тушаалаар баталсан "Захиргааны хэм хэмжээний актын төсөл бэлтгэх явцад нөлөөллийн шинжилгээ хийх аргачлал"-ын дагуу нөлөөллийн шинжилгээ хийсний үр дүнг товчлон танилцуулж байна.

Хоёр. Журмын ерөнхий бүтэц, зохицуулах харилцаа, хамрах хүрээ

Энэ журмын зорилго нь төрийн аудитын байгууллагын аудит хийхдээ мэдээлэл авах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлэх, аудитын үйл ажиллагаанд шаардлагатай мэдээллийн төрөл, хэлбэр, ангиллыг тодорхойлох, мэдээллийг бүртгэх, гаргуулах, сан үүсгэх, түүнийг ашиглах, сангийн мэдээллийг хадгалах, хамгаалах харилцааг зохицуулахад оршино.

Төрийн аудитын байгууллага аудитын үйл ажиллагаанд ашиглах шаардлагатай мэдээллийн санг дараах төрлийн мэдээллээр бүрдүүлнэ.

Энэ журмыг төрийн аудитын байгууллагын гаргуулах мэдээлэл дараах төрөлтэй мэдээллийг цаасан болон цахим хэлбэрээр гаргуулна. Үүнд:

- Шалгагдагч этгээд болон аудитад хамрагдагчаас гаргуулах мэдээлэл;
- Төрийн байгууллагаас гаргуулах мэдээлэл;
- Арилжааны банкнаас гаргуулах мэдээлэл;
- Хэвлэл, мэдээллийн хэрэгслээс цуглуулах болон бусад эх сурвалжаас гаргуулах мэдээлэл.

Төрийн байгууллагаас гаргуулах мэдээлэл, арилжааны банкнаас гаргуулах мэдээллийг цахим хэлбэрээр гаргуулахдаа мэдээллийг тодорхойлох үйл ажиллагааг хэрэгжүүлсний үндсэн дээр, мэдээлэл авах гэрээг байгуулан веб сервисээр дамжуулан цуглуулна.

Шалгагдагч этгээд болон аудитад хамрагдагчаас гаргуулах мэдээлэл, хэвлэл, мэдээллийн хэрэгслээс цуглуулах болон бусад эх сурвалжаас гаргуулах мэдээллийг мэдээллийн санд бүртгэхдээ “Аудитад цахим мэдээллийн нэгдсэн систем ашиглах журам”-ийг баримтлан бүртгэнэ.

Мэдээллийн сан нь аудитын цахим мэдээллийн нэгдсэн системийн бүтцэд багтана.

Гурав. Журам батлагдсаны дараа эрх, хууль ёсны ашиг сонирхол нь хөндөгдөх бүлэг

Төрийн аудитын байгууллагын мэдээлэл авах журам батлагдсаны дараа эрх, хууль ёсны ашиг сонирхол нь хөндөгдөх бүлэгт Төрийн аудитын байгууллагын нэрийн өмнөөс аудитын үйл ажиллагаанд оролцож байгаа эрх бүхий иргэн, хуулийн этгээд, Төрийн аудитын тухай хуульд заасан "шалгагдагч этгээд" болох төсвийн байгууллага, тусгай сан, төрийн болон орон нутгийн өмчит, төрийн болон орон нутгийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээд, төрийн чиг үүргийг хууль тогтоомж, гэрээний үндсэн дээр шилжүүлэн авсан этгээд, арилжааны банк болон хуульд заасны дагуу төрийн аудит хийгдэх аливаа этгээд тус тус хамаарна.

Журмын төслийг боловсруулж, Захиргааны ерөнхий хуулийн 62 дугаар зүйлийн 62.1, 62.4.3-т заасны дагуу Үндэсний аудитын газрын албан ёсны цахим хуудас (www.audit.mn)-д 2022 оны 01 дүгээр сарын 24-ноос эхлэн "30" хоногийн хугацаанд байрлуулж иргэд, олон нийтээс санал авахаар байршуулсан.

Мэдээллийн хариуцагчид болох Монгол банк, Төрийн албаны зөвлөл, Сангийн Яам, Хөдөлмөр, нийгэм хамгааллын яам, Цахим хөгжил, харилцаа холбооны яам, Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар, Төрийн худалдан авах ажиллагааны газар, Татварын ерөнхий газар, Гаалийн ерөнхий газар, Улсын бүртгэлийн ерөнхий газар, Үндэсний дата төв зэрэг байгууллагад журмын төслийг хүргүүлж, санал авч, саналыг төсөлд нэгтгэсэн.

Уг журмын төсөлд найруулгын болон зарчмын 92 санал ирүүлснийг хүлээн авч төсөлд тусгасан болно.

Журмын төсөлд ирсэн саналуудыг тусган Захиргааны ерөнхий хуулийн 62 дугаар зүйлийн 62.1, 62.4.3-т заасны дагуу Үндэсний аудитын газрын цахим хуудаст 2023 оны 01 дүгээр сарын 30-ноос эхлэн "30" хоногийн хугацаанд иргэд, олон нийтээс санал авахаар дахин байрлуулсан.

Дөрөв. Хүний эрх, эрх чөлөө, өрсөлдөөнийг хязгаарласан, эдийн засаг, нийгмийн болон бусад үйл ажиллагаанд саад хориг учруулсан, аливаа хүнд суртал, авлига гарах нөхцөл боломж бүрдүүлсэн байж болзошгүй зохицуулалт агуулж байгаа эсэх талаар

Төрийн аудитын байгууллагын мэдээлэл авах журам нь Монгол Улсын Үндсэн хууль, Төрийн аудитын тухай хууль, Нийтийн мэдээллийн ил тод байдлын тухай хууль, Кибер аюулгүй байдлын тухай хуулийн хүрээнд боловсруулагдсан тул Захиргааны ерөнхий хуулийн 61 дүгээр зүйлийн 61.4.4-т заасан нөхцөл байхгүй гэж үзэж байна.

Тав. Тухайн асуудлыг зохицуулж байгаа хүчин төгөлдөр хууль, захиргааны хэм хэмжээний акт байгаа эсэх талаар

Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль:

- Төрийн аудитын тухай хууль (шинэчилсэн найруулга)
- Нийтийн мэдээллийн ил тод байдлын тухай хууль
- Кибер аюулгүй байдлын тухай хууль

Хэм хэмжээний акт:

- Хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж буй захиргааны хэм хэмжээний акт байхгүй болно.

Зургаа. Журмыг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай хүний нөөц, техник, эдийн засгийн тооцоо

Аудитад цахим мэдээллийн нэгдсэн системийг ашиглах журам журам батлагдсанаар Төрийн аудитын байгууллагад бүтцийн өөрчлөлт хийгдэх, захиргааны шинэ чиг үүрэг бий болох зэрэг шаардлага тавигдахгүй бөгөөд тус журмыг хэрэгжүүлэхтэй холбогдон улсын төсөв болон аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэдэд нэмэлт зардал үүсэхгүй юм.

---o0o--

**“АУДИТАД ЦАХИМ МЭДЭЭЛЛИЙН НЭГДСЭН СИСТЕМИЙГ
АШИГЛАХ ЖУРАМ”-ЫН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА**

Улаанбаатар
хот

2023 оны 01 дүгээр
сарын 27-ны өдөр

Аудитад цахим мэдээллийн нэгдсэн системийг ашиглах журам нь нийтлэг үндэслэл, цахим мэдээллийн нэгдсэн систем, цахим мэдээллийн нэгдсэн системийн хөгжүүлэлт, цахим мэдээллийн нэгдсэн системд хандах эрхийн зохицуулалт, цахим мэдээллийн нэгдсэн системийг ашиглах, дэмжлэг үйлчилгээ үзүүлэх, хариуцлага гэсэн 7 бүлэг, 41 заалт, 67 хэсгээс бүрдэнэ.

Энэ журмыг Төрийн аудитын тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн “13.4.Аудитад цахим мэдээллийн нэгдсэн системийг ашиглах журмыг Монгол Улсын Ерөнхий аудитор батална.”, 29 дүгээр зүйлийн “29.1.3.бүрэн эрхийнхээ хүрээнд дүрэм, журам, заавар, аргачлал, стандарт батлах”, 29 дүгээр зүйлийн “29.3.Монгол Улсын Ерөнхий аудитор бүрэн эрхийнхээ хүрээнд тушаал гаргана.” гэж заасныг тус тус үндэслэн боловсруулсан.

Энэ журмын зорилго нь төрийн аудитын тухай хуульд заасан аудит хийхэд шаардлагатай цахим мэдээллийг цуглуулах, дамжуулах, хадгалах, дүн шинжилгээ хийх зорилгоор цахим мэдээллийн нэгдсэн системийг хөгжүүлэх, ашиглах үйл ажиллагааг зохицуулахад оршино.

Энэ журмыг цахим мэдээллийн нэгдсэн системд хандах эрх бүхий дараах хэрэглэгчид дагаж мөрдөнө.

- Төрийн аудитын тухай хуулийн 25 дугаар зүйлийн 25.1 дэх хэсэгт заасан албан хаагч;
- Төрийн аудитын байгууллагын нэрийн өмнөөс аудитын үйл ажиллагаанд оролцож байгаа эрх бүхий иргэн, хуулийн этгээд;
- Шалгагдагч этгээд, аудитад хамрагдагч;

Журмын төсөлд Захиргааны ерөнхий хуулийн 62 дугаар зүйлийн 62.1, 62.4.3-т заасны дагуу Үндэсний аудитын газрын цахим хуудаст 2022 оны 01 дүгээр сарын 24-ноос эхлэн “30” хоногийн хугацаанд иргэд, олон нийтээс санал авахаар байрлуулсан.

Уг журмын төсөлд найруулгын болон зарчмын 88 санал ирүүлснийг хүлээн авч төсөлд тусгасан болно.

Журмын төсөлд ирсэн саналуудыг тусган Захиргааны ерөнхий хуулийн 62 дугаар зүйлийн 62.1, 62.4.3-т заасны дагуу Үндэсний аудитын газрын цахим хуудаст 2023 оны 01 дүгээр сарын 30-ноос эхлэн “30” хоногийн хугацаанд иргэд, олон нийтээс санал авахаар дахин байрлуулсан.

**ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗРЫН
ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО, ТӨЛӨВЛӨЛТИЙН ГАЗАР
АУДИТЫН НЭГДСЭН УДИРДЛАГА, ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ГАЗАР
МЭДЭЭЛЛИЙН ТЕХНОЛОГИЙН ТӨВ**

АУДИТАД ЦАХИМ МЭДЭЭЛЛИЙН НЭГДСЭН СИСТЕМИЙГ АШИГЛАХ ЖУРАМ

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

- 1.1. Энэ журмын зорилго нь төрийн аудитын тухай хуульд заасан аудит хийхэд шаардлагатай цахим мэдээллийг цуглуулах, дамжуулах, хадгалах, дүн шинжилгээ хийх зорилгоор цахим мэдээллийн нэгдсэн системийг хөгжүүлэх, ашиглах үйл ажиллагааг зохицуулахад оршино.
- 1.2. Энэ журмын 1.1-т тусгасан цахим мэдээллийн нэгдсэн системийг хөгжүүлэх, үйл ажиллагаанд нэвтрүүлэх ажлыг “Төрийн аудитын тухай хууль”-ийн 13.2-т заасан цахим мэдээллийн нэгдсэн системийн хөгжүүлэлтийн дунд хугацааны төлөвлөгөөнд тусгаж, үе шаттайгаар хэрэгжүүлнэ.
- 1.3. Энэ журмын 1.1-т тусгасан үйл ажиллагаа нь Төрийн аудитын тухай хууль болон бусад холбогдох хууль, тогтоомж, аудитын үйл ажиллагааг зохицуулсан Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан дүрэм, журмыг удирдлага болгохын зэрэгцээ Төрийн аудитын байгууллагын мэдээллийн технологийн болон мэдээллийн аюулгүй байдлын бодлого, чиглэлд нийцсэн байна.
- 1.4. Цахим мэдээллийн нэгдсэн системийн бодлогын баримт бичиг нь Төрийн аудитын байгууллагын өмч бөгөөд уг системийн өгөгдөл, мэдээлэл нь төрийн аудитын байгууллагын мэдэлд байна.
- 1.5. Энэ журмын 4.2-т заасан цахим мэдээллийн системийн хэрэглэгчид энэ журмыг үйл ажиллагаандаа хэрэгжүүлнэ.

Хоёр. Цахим мэдээллийн нэгдсэн систем

- 2.1. Төрийн аудитын байгууллагын цахим мэдээллийн нэгдсэн систем нь дараах бүтэцтэй байна.
 - 2.1.1. Аудитын үйл ажиллагааны систем;
 - 2.1.2. Байгууллагын үйл ажиллагааны систем;
 - 2.1.3. Удирдлагын шийдвэр гаргалтыг дэмжих систем;
 - 2.1.4. Мэдээллийн сан;
 - 2.1.5. Бусад холбогдох систем;
- 2.2. Энэ журмын 1.2-т заасан үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэхэд дараах үе шатыг мөрдөн ажиллана.
 - 2.2.1. Мэдээллийн системийн шинжилгээ, судалгааны үе шат;
 - 2.2.2. Мэдээллийн системийн дизайны үе шат;
 - 2.2.3. Мэдээллийн системийн хөгжүүлэлтийн үе шат;
 - 2.2.4. Мэдээллийн системийн туршилтын үе шат;
 - 2.2.5. Мэдээллийн системийн нэвтрүүлэлтийн үе шат;
 - 2.2.6. Мэдээллийн системийг хүлээлгэн өгөх үе шат;
 - 2.2.7. Мэдээллийн системийн дэмжлэг үйлчилгээний үе шат;
- 2.3. Төрийн аудитын байгууллагын цахим мэдээллийн нэгдсэн систем нь дараах бодлогын бичиг баримтын бүрдлийг хангасан байна.

- 2.3.1. Бодлогын даалгавар, техникийн шаардлага, хэрэглэгчийн шаардлага;
 - 2.3.2. Мэдээллийн системийн хөгжүүлэлт, нэвтрүүлэлтийн төлөвлөгөө;
 - 2.3.3. Өгөгдлийн баазын бүтэц, архитектур, дизайн;
 - 2.3.4. Мэдээллийн урсгал (бизнес процесс)-ын зураглал;
 - 2.3.5. Мэдээллийн системийн цонхны зураг;
 - 2.3.6. Хэрэглэгчийн хандах эрхийн тодорхойлолт;
 - 2.3.7. Өгөгдлийн бүтэц, түүний тайлбар;
 - 2.3.8. Мэдээлэл солилцох веб сервисийн гарын авлага;
 - 2.3.9. Хэрэглэгчийн гарын авлага;
 - 2.3.10. Мэдээллийн системийн үйл ажиллагаатай холбогдох гэрээ;
 - 2.3.11. Дэмжлэг үйлчилгээний гэрээ;
- 2.4. Энэ журмын 2.3.1-т заасан бодлогын бичиг, баримтыг тухайн үйл ажиллагааг бодлого, чиглэлээр хангах чиг үүрэг бүхий нэгж, үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх чиг үүрэг бүхий нэгж хамтран боловсруулж мэдээллийн технологийн асуудал хариуцсан нэгжид хүргүүлнэ.
- 2.5. Цахим хэлбэрээр хийгдсэн төрийн санхүү, төсвийн төлөвлөлт, тайлагналт, ашиглалт, зарцуулалт, үйл ажиллагааны үр дүнд аудит хийхдээ энэ журмын 2.1-т заасан системээс гадна шалгагдагч этгээдийн цахим мэдээллийн сан, мэдээлэл, гүйлгээ, бүртгэлийн системийг ашиглаж болно.

Гурав. Цахим мэдээллийн нэгдсэн системийн хөгжүүлэлт

- 3.1. Мэдээлэл технологийн асуудал хариуцсан нэгж нь энэ журмын 1.2-т заасны дагуу мэдээллийн цахим мэдээллийн нэгдсэн системийн хөгжүүлэлтийг төлөвлөн хэрэгжүүлнэ.
- 3.2. Энэ журмын 2.1-т заасан цахим мэдээллийн нэгдсэн системийг хөгжүүлэх, үйл ажиллагаанд нэвтрүүлэхдээ энэ журмын 2.2-т заасан үе шатыг баримтлан хувийн хэвшлийн байгууллагаар гүйцэтгүүлэх, худалдан авах боломжтой.
- 3.3. Энэ журмын 3.2-т заасан үйл ажиллагааг “Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хууль”-ийн дагуу хэрэгжүүлнэ.
- 3.4. Энэ журмын 3.1, 3.2-т заасан үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэхдээ 2.3.1 – 2.3.8-д тодорхойлогдсон бодлогын бичиг баримтуудад суурилна.
- 3.5. Энэ журмын 3.1, 3.2-т заасан үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэхдээ “Төрийн аудитын байгууллагын мэдээлэл авах журам”-ийн 3-р бүлэгт тодорхойлсон мэдээллийн санг ашиглана.
- 3.6. Мэдээллийн системийн хөгжүүлэлтийг тусгай орчинд хийж, туршилтад ашиглах бодит бус мэдээллийн сантай байна.
- 3.7. Хөгжүүлэгдсэн цахим мэдээллийн нэгдсэн системийг энэ журмын 2.3.1, 2.6.4, 2.3.5, 2.3.6 -т заасан бодлогын бичиг баримтуудыг ашиглан турших үйл ажиллагааг энэ журмын 2.4-т заасан нэгжүүд хамтран хэрэгжүүлнэ.
- 3.8. Энэ журмын 3.6-д заасан үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэхдээ 2.3.1-т заасан бодлогын бичиг баримтад тусгасан нийт шаардлагын биелэлт 90-ээс дээр хувь

хангадсан тохиолдолд цахим мэдээллийн нэгдсэн системийг үйл ажиллагаанд нэвтрүүлнэ.

- 3.9. Энэ журмын 3.8-д заасан үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэхэд цахим мэдээллийн нэгдсэн систем аюулгүй байдлын технологи SSL сертификатаар хамгаалагдсан байна.

Дөрөв. Цахим мэдээллийн нэгдсэн системд хандах эрхийн зохицуулалт

- 4.1. Мэдээлэл технологийн асуудал хариуцсан нэгж нь энэ журмын 2.2.4-т тодорхойлсны дагуу цахим мэдээллийн нэгдсэн системд хандах хэрэглэгчийн эрхийн бүлэг, эрхийн бүлгүүдэд хамаарах хандах эрхийн тохиргоог гүйцэтгэн, хандах эрх бүхий хэрэглэгчдийг бүртгэнэ.
- 4.2. Энэ журмын 2 дугаар бүлэгт заасан цахим мэдээллийн нэгдсэн системд дараах хэрэглэгчид хандах эрхтэй байна.
- 4.2.1. Төрийн аудитын тухай хуулийн 25 дугаар зүйлийн 25.1 дэх хэсэгт заасан албан хаагч;
 - 4.2.2. Төрийн аудитын байгууллагын нэрийн өмнөөс аудитын үйл ажиллагаанд оролцож байгаа эрх бүхий иргэн, хуулийн этгээд;
 - 4.2.3. Шалгагдагч этгээд, аудитад хамрагдагч;
- 4.3. Тусгай удирдамж, ажлын хэсэг, удирдлагын шийдвэрээр тодорхой хугацаанд системд нэвтрэх нэмэлт эрхийг хэрэглэгчид олгож болно.
- 4.4. Энэ журмын 4.2-т заасан хэрэглэгч цахим мэдээллийн нэгдсэн системд хандах дахин давтагдашгүй, дугаар бүхий хэрэглэгчийн нэр, нууц үгтэй байна.
- 4.5. Хэрэглэгчийн хандах эрхийн бүлгүүд, хандах эрхийн тогтмол хянан шалгаж энэ журмын 4.2-т тусгасан хэрэглэгчийн өөрчлөлт, байгууллагын бүтэц, мэдээллийн нэгдсэн системийн хөгжүүлэлт, сайжруулалтад нийцүүлэн тухай бүр шинэчилнэ.

Тав. Цахим мэдээллийн нэгдсэн системийг ашиглах

- 5.1. Энэ журмын 4.2.1-т заасан хэрэглэгч албан тушаалын тодорхойлолтод тусгасан хариуцсан чиг үүргийн дагуу, энэ журмын 4.2.2-д заасан хэрэглэгч нь Төрийн аудитын байгууллагатай хийсэн ажил гүйцэтгэх гэрээ, ажлын даалгаварт заасан ажлын цар хүрээнд, энэ журмын 4.2.3-т заасан хэрэглэгч “Төрийн аудитын байгууллагын мэдээлэл авах журам”-ын 2.1.1-т заасан мэдээллийг гаргуулахад цахим мэдээллийн нэгдсэн системд олгогдсон эрхээр хандан ашиглана.
- 5.2. Энэ журмын 5.1-т заасан үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэхтэй холбоотой цахим мэдээллийн нэгдсэн системийг ашиглах мэргэжил аргазүйн зөвлөгөө, сургалтыг мэдээллийн технологийн асуудал хариуцсан нэгж зохион байгуулна.
- 5.3. Энэ журмын 4.2-т заасан цахим мэдээллийн нэгдсэн системийн хэрэглэгч нь энэ журмын 5.2-т заасан үйл ажиллагаанд тухай бүрд оролцоно.
- 5.4. Энэ журмын 4.2-т заасан цахим мэдээллийн нэгдсэн системийн хэрэглэгч нь энэ журмын 5.1-т заасан үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэхдээ энэ журмын 2.3.9-т заасан бодлогын бичиг баримтыг мөрдөн ажиллана.

- 5.5.Цахим мэдээллийн нэгдсэн системийн ашиглалт, бүртгэлийн үр дүнд үүссэн мэдээллийн сангаас мэдээлэл авах хүсэлтийг холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу шийдвэрлэнэ.
- 5.6.Энэ журмын 2.1-т заасан цахим мэдээллийн нэгдсэн системд бүртгэгдсэн мэдээлэл нь хууль хяналтын байгууллагад нотлох баримт болно.

Зургаа. Дэмжлэг үйлчилгээ үзүүлэх

- 6.1.Энэ журмын 5.1 заасан үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэхтэй холбоотой санал, шийдвэрлүүлэх асуудлыг бүртгэх, цуглуулах арга хэрэгслийг мэдээллийн технологийн асуудал хариуцсан нэгж тодорхойлон үйл ажиллагаанд нэвтрүүлнэ.
- 6.2.Энэ журмын 4.2 заасан цахим мэдээллийн нэгдсэн системийн хэрэглэгч нь энэ журмын 5.1-т заасан үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэхтэй холбоотой санал, шийдвэрлүүлэх асуудлыг бүртгэнэ.
- 6.3.Энэ журмын 5.5-т заасан санал, шийдвэрлүүлэх асуудлыг энэ журмын 4.2-т заасан хэрэглэгчээс тодруулах, шийдвэрлэх, шийдвэрлэсэн байдлыг эргэн мэдэгдэх үйл ажиллагааг мэдээллийн технологийн асуудал хариуцсан нэгж зохион байгуулна.
- 6.4.Энэ журмын 2.3.1-т заасан бодлогын бичиг баримтаар тодорхойлогдоогүй санал, шийдвэрлүүлэх асуудлыг энэ журмын 2.4-т заасан нэгжид танилцуулан шийдвэрлүүлэх асуудлыг мэдээллийн технологийн асуудал хариуцсан нэгж зохион байгуулна.
- 6.5.Энэ журмын 2.1-т заасан цахим мэдээллийн нэгдсэн системд шаардлагатай дэд бүтэц нь Төрийн аудитын байгууллагын дата төв болон Үндэсний дата төвд байршина.
- 6.6.Төрийн аудитын байгууллагын мэдээллийн технологийн асуудал хариуцсан нэгж энэ журмын 2.1-т заасан цахим мэдээллийн нэгдсэн систем, мэдээллийн сүлжээний хэвийн, тасралтгүй ажиллагааг ханган ажиллана.
- 6.7.Төрийн аудитын байгууллагын цахим мэдээллийн нэгдсэн системийн кибер аюулгүй байдлыг хангах, урьдчилан сэргийлэх, илрүүлэх, хариу арга хэмжээ авах үйл ажиллагаанд Кибер аюулгүй байдлын хуулийн 7.1-д заасан журмыг мөрдөнө.

Долоо. Хариуцлага

- 7.1.Энэхүү журмын 2.1-т заасан цахим мэдээллийн нэгдсэн системийн бүртгэл, мэдээллийг хуульд зааснаас бусад зориулалтаар ашиглаж, бусдад дамжуулахгүй.
- 7.2.Энэ журмын 2.1-т заасан цахим мэдээллийн нэгдсэн системд бүртгэгдсэн мэдээллийн үнэн зөв байдлыг энэ журмын 4.2-т заасан хандах эрх бүхий хэрэглэгч хариуцна.
- 7.3.Энэ журмын 4.2-т заасан хандах эрх бүхий хэрэглэгч өөрийн хэрэглэгчийн нэр, нууц үгийн мэдээллийг бусдад дамжуулахгүй.

7.4.Энэ журмыг зөрчсөн этгээдэд холбогдох хууль тогтоомжид заасны дагуу хариуцлага хүлээлгэнэ.

---o0o---

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ АУДИТОР.....Д.ЗАНДАНБАТ

**“АУДИТАД ЦАХИМ МЭДЭЭЛЛИЙН НЭГДСЭН СИСТЕМИЙГ АШИГЛАХ
ЖУРАМ”-Д ХИЙСЭН НӨЛӨӨЛЛИЙН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ
ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА**

Улаанбаатар
хот

2023 оны 01 дүгээр
сарын 27-ны өдөр

Нэг. Захиргааны акт гаргах үндэслэл, шаардлага, зорилт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн “13.4.Аудитад цахим мэдээллийн нэгдсэн системийг ашиглах журмыг Монгол Улсын Ерөнхий аудитор батална.”, 29 дүгээр зүйлийн “29.1.3.бүрэн эрхийнхээ хүрээнд дүрэм, журам, заавар, аргачлал, стандарт батлах”, 29 дүгээр зүйлийн “29.3.Монгол Улсын Ерөнхий аудитор бүрэн эрхийнхээ хүрээнд тушаал гаргана.” гэж заасныг тус тус үндэслэн боловсруулсан.

Монгол Улсын Хууль зүй, дотоод хэргийн сайдын 2018 оны А/147 дугаар тушаалаар баталсан "Захиргааны хэм хэмжээний актын төсөл бэлтгэх явцад нөлөөллийн шинжилгээ хийх аргачлал"-ын дагуу нөлөөллийн шинжилгээ хийсний үр дүнг товчлон танилцуулж байна.

Хоёр. Журмын ерөнхий бүтэц, зохицуулах харилцаа, хамрах хүрээ

Энэ журмын зорилго нь төрийн аудитын тухай хуульд заасан аудит хийхэд шаардлагатай цахим мэдээллийг цуглуулах, дамжуулах, хадгалах, дүн шинжилгээ хийх зорилгоор цахим мэдээллийн нэгдсэн системийг хөгжүүлэх, ашиглах үйл ажиллагааг зохицуулахад оршино.

Аудитад цахим мэдээллийн нэгдсэн системийг ашиглах журам нь нийтлэг үндэслэл, цахим мэдээллийн нэгдсэн систем, цахим мэдээллийн нэгдсэн системийн хөгжүүлэлт, цахим мэдээллийн нэгдсэн системд хандах эрхийн зохицуулалт, цахим мэдээллийн нэгдсэн системийг ашиглах, дэмжлэг үйлчилгээ үзүүлэх, хариуцлага гэсэн 7 бүлэг, 41 заалт, 67 хэсгээс бүрдэнэ.

Энэ журмыг цахим мэдээллийн нэгдсэн системд хандах эрх бүхий дараах хэрэглэгчид дагаж мөрдөнө.

- Төрийн аудитын тухай хуулийн 25 дугаар зүйлийн 25.1 дэх хэсэгт заасан албан хаагч;
- Төрийн аудитын байгууллагын нэрийн өмнөөс аудитын үйл ажиллагаанд оролцож байгаа эрх бүхий иргэн, хуулийн этгээд;
- Шалгагдагч этгээд, аудитад хамрагдагч;

Гурав. Журам батлагдсаны дараа эрх, хууль ёсны ашиг сонирхол нь хөндөгдөх бүлэг

Аудитад цахим мэдээллийн нэгдсэн системийг ашиглах журам батлагдсаны дараа эрх, хууль ёсны ашиг сонирхол нь хөндөгдөх бүлэгт Төрийн аудитын байгууллагын нэрийн өмнөөс аудитын үйл ажиллагаанд оролцож байгаа эрх бүхий иргэн, хуулийн этгээд, Төрийн аудитын тухай хуульд заасан "шалгагдагч этгээд" болох төсвийн байгууллага, тусгай сан, төрийн болон орон нутгийн өмчит, төрийн болон орон нутгийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээд, төрийн чиг үүргийг хууль тогтоомж, гэрээний үндсэн дээр шилжүүлэн авсан этгээд болон хуульд заасны дагуу төрийн аудит хийгдэх аливаа этгээд тус тус хамаарна.

Журмын төслийг боловсруулж, Захиргааны ерөнхий хуулийн 62 дугаар зүйлийн 62.1, 62.4.3-т заасны дагуу Үндэсний аудитын газрын албан ёсны цахим хуудас (www.audit.mn)-д 2022 оны 01 дүгээр сарын 24-ноос эхлэн "30" хоногийн хугацаанд байрлуулж иргэд, олон нийтээс санал авахаар байршуулсан.

Уг журмын төсөлд найруулгын болон зарчмын 88 санал ирүүлснийг хүлээн авч төсөлд тусгасан болно.

Журмын төсөлд ирсэн саналуудыг тусган Захиргааны ерөнхий хуулийн 62 дугаар зүйлийн 62.1, 62.4.3-т заасны дагуу Үндэсний аудитын газрын цахим хуудаст 2023 оны 01 дүгээр сарын 30-ноос эхлэн "30" хоногийн хугацаанд иргэд, олон нийтээс санал авахаар дахин байрлуулсан.

Дөрөв. Хүний эрх, эрх чөлөө, өрсөлдөөнийг хязгаарласан, эдийн засаг, нийгмийн болон бусад үйл ажиллагаанд саад хориг учруулсан, аливаа хүнд суртал, авлига гарах нөхцөл боломж бүрдүүлсэн байж болзошгүй зохицуулалт агуулж байгаа эсэх талаар

Аудитад цахим мэдээллийн нэгдсэн системийг ашиглах журам нь Монгол Улсын Үндсэн хууль, Төрийн аудитын тухай хууль, Кибер аюулгүй байдлын тухай хуулийн хүрээнд боловсруулагдсан тул Захиргааны ерөнхий хуулийн 61 дүгээр зүйлийн 61.4.4-т заасан нөхцөл байхгүй гэж үзэж байна.

Тав. Тухайн асуудлыг зохицуулж байгаа хүчин төгөлдөр хууль, захиргааны хэм хэмжээний акт байгаа эсэх талаар

Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль:

- Төрийн аудитын тухай хууль (шинэчилсэн найруулга)
- Кибер аюулгүй байдлын тухай хууль

Хэм хэмжээний акт:

- Хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж буй захиргааны хэм хэмжээний акт байхгүй болно.

Зургаа. Журмыг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай хүний нөөц, техник, эдийн засгийн тооцоо

Аудитад цахим мэдээллийн нэгдсэн системийг ашиглах журам батлагдсанаар Төрийн аудитын байгууллагад бүтцийн өөрчлөлт хийгдэх, захиргааны шинэ чиг үүрэг бий болох зэрэг шаардлага тавигдахгүй бөгөөд тус журмыг хэрэгжүүлэхтэй холбогдон улсын төсөв болон аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэдэд нэмэлт зардал үүсэхгүй юм.